

Aan;

Gedeputeerde de heer E. Stigter, Provincie Noord-Holland
Wethouder mevrouw Z. Pels, Gemeente Amsterdam

Cc: Omgevingsdienst NZK, gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer.

Datum: 29 november 2022

Onderwerp: Brief voor het Bestuurlijk Overleg ZaanIJ 13 december 2022.

Geachte heer Stigter en mevrouw Pels,

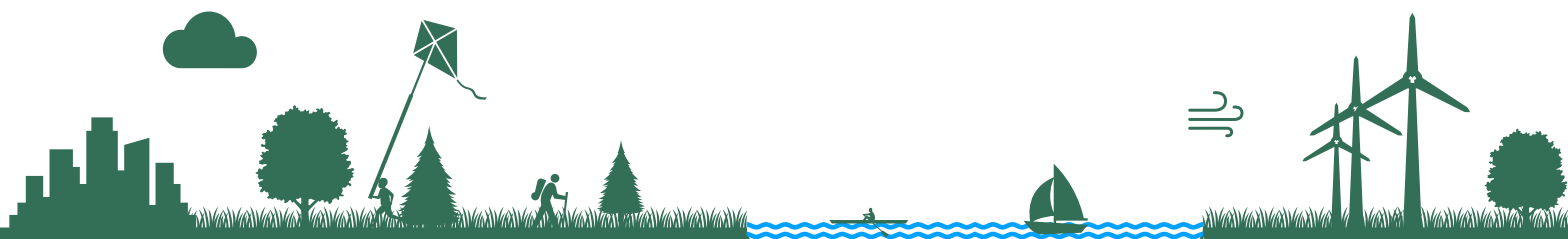
In deze brief informeren we u over ons voornemen tot het indienen van een vergunningaanvraag voor het plaatsen van windturbines in het gebied Noorder IJ-plas/Cornelis Douwesterrein. Het doel van deze brief is om u te informeren over de inhoud van ons voorstel voor een voorlopig voorkeursalternatief en over randvoorwaarden en uitgangspunten om een vergunningaanvraag in te kunnen dienen.

De afgelopen periode hebben we veel gesprekken gevoerd en onderzoek gedaan. Op basis van deze informatie zijn wij tot een voorstel voor een voorlopig voorkeursalternatief (VKA) gekomen. Waarom voorlopig? Er zijn nog een aantal punten uit te zoeken en gesprekken te voeren voordat er een definitieve keuze voor het VKA kan komen. In deze brief lichten we op hoofdlijnen toe op welke manier wij tot dit voorstel komen en wat onze afwegingen daarbij zijn. Deze brief is ter informatie en delen wij ook met deelnemers aan het omgevingsberaad en andere belangstellenden.

De windturbines zijn 100% lokaal eigendom omdat deze door de energiecoöperaties worden ontwikkeld en beheerd. Coöperatief ontwikkelen betekent voor ons dat burgers en bedrijven in Amsterdam de kans krijgen om mee te denken over de plannen en mede-eigenaar te worden van de windturbines door financieel te participeren. Zo bepalen we ook zelf dat de opbrengsten van de windturbines zoveel mogelijk in het projectgebied terecht komen. Daarnaast leggen wij graag een paar ideeën bij u neer om met de publieke opbrengsten (leges, grondvergoeding) uit de ontwikkeling een bijdrage te leveren aan de leefomgeving van de mensen die in het projectgebied wonen.

1. Participatieproces

In het voorjaar van 2021 heeft het college het [participatieplan](#) 'Hoe maken we er onze windmolens van?', goedgekeurd. Aan het plan hebben we uitvoering gegeven door in een reeks van omgevingsberaden met een aantal bewoners en bedrijven uit het projectgebied het gesprek aan te gaan over vragen, zorgen en wensen, de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), de opstellingsvarianten en de uitkomsten van de eerste deelonderzoeken voor het MER. We hebben veel vragen kunnen beantwoorden en een aantal vragen kunnen mee nemen in de milieu-effect onderzoeken. Naast de omgevingsberaden hebben we andere stakeholders in het gebied en de buurgemeenten betrokken bij onze plannen in de vorm van bilaterale gesprekken. Op 29 september 2022 is er een informatieavond geweest voor iedereen die woont in het projectgebied. Deze gesprekken zijn niet altijd makkelijk en niet iedereen is het eens met onze plannen. De belangen en

meningen van bewoners, toekomstige bewoners en andere gebruikers van het gebied verschillen. Sommigen willen helemaal geen windturbines in dit gebied, anderen spraken uit dat zij het ene opstellingsalternatief meer acceptabel vonden dan het andere. Rode draad die wij uit alle gesprekken en avonden hebben gehaald is dat de meeste mensen vooral vragen hebben over geluid en gezondheid. In de gesprekken met de gemeenten staan ook de zorgen over eventuele gevolgen op woningbouwlocaties centraal. Deze punten nemen wij zo goed mogelijk mee in de afweging.

2. Milieu-effect onderzoeken

Tijdens de eerste twee omgevingsberaden hebben we het gesprek gevoerd over de zorgen en vragen die deelnemers hebben. Van beide omgevingsberaden is een uitgebreid vraag en antwoorddocument opgesteld ([omgevingsberaad 1](#), [omgevingsberaad 2](#)). De zorgen en vragen in relatie tot de milieueffecten die in het MER onderzocht kunnen worden zijn meegenomen bij het opstellen van de ontwerp-NRD. Voorafgaand aan de publicatie en ter inzage legging van de ontwerp-NRD is een informatieavond georganiseerd over de inhoud en het proces. De ontwerp-NRD heeft tot half februari 2022 ter inzage gelegen. In deze periode konden geïnteresseerden en belanghebbenden hierop reageren via een zienswijze.

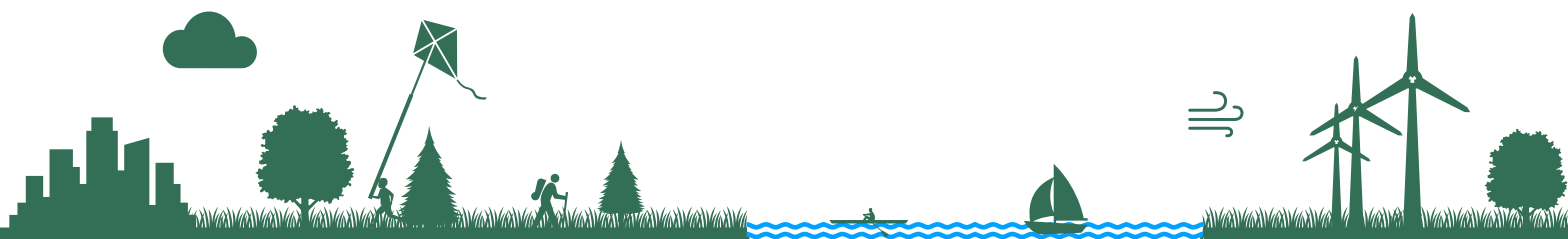
In februari van 2022 was het derde omgevingsberaad waarin deelnemers konden meedenken over mogelijke posities van windturbines die in de MER onderzocht zouden gaan worden. Voor de MER worden drie alternatieven met windturbine posities onderzocht. Deze worden vergeleken met het alternatief waarin geen turbines worden geplaatst. De drie opstellingsalternatieven mét windturbines die in de MER zijn onderzocht zijn het resultaat van een analyse van:

- Wettelijke eisen en beperkingen (bijv. snelwegen, hoogspanningsleidingen en vaarwegen);
- Fysieke belemmeringen in het gebied, met daarbij aan te houden minimale afstanden tot de windturbines, zoals veiligheids- en geluidscontouren voor woningen en bedrijven en infrastructuur;
- Inbreng van deelnemers aan het omgevingsberaad en andere stakeholders in het projectgebied.

Wanneer we rekening houden met alle beperkingen waar we mee te maken hebben in het zoekgebied, blijven er 7 posities in het zoekgebied over waar een windturbine zou kunnen. Uitgangspunt is om de geschiktheid van alle 7 posities in het zoekgebied te onderzoeken. In het NRD is beschreven dat we maximaal opstellingen met 5 windturbines tot 150 meter onderzoeken of 3 windturbines tot 200 meter. De te onderzoeken varianten met windturbines zijn:

- *Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein*: 5 windturbines met een tiphoogte van 150 m, ashoogte 100 meter en rotordiameter van 100 meter;
- *Lijn langs het water*: bestaande uit een opstelling langs de IJ oever met 3 windturbines met een tiphoogte van 150 meter, ashoogte 85 meter en rotordiameter van 130 meter;
- *Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein*: minder en hogere windturbines. Deze variant bestaat uit 3 windturbines met tiphoogte 200 m, ashoogte 120 meter en rotordiameter 160.

Op de ontwerp-NRD zijn zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn beoordeeld door de Omgevingsdienst Noordzee Kanaalgebied en verwerkt in een nota van beantwoording. Met de NRD, nota van beantwoording, het advies op de NRD en de onderzoeksalternatieven kon onderzoeksbureau Bosch en Van Rijn in de zomer

van 2022 starten met de onderzoeken naar de milieueffecten. Door Bosch en Van Rijn is onderzoek gedaan naar de volgende milieueffecten:

- Externe veiligheid
- Slagschaduw
- Geluid en gezondheid
- Natuur en ecologie
- Landschap

De resultaten van deze onderzoeken worden beschreven in vijf [deelonderzoeken](#). In de MER worden daarnaast andere effecten beschouwd en benoemd waaronder bodem, water, radar, archeologie en energieopbrengst.

Op 28 en 29 september 2022 zijn de eerste resultaten op de bovenstaande deelonderzoeken gepresenteerd tijdens het vierde omgevingsberaad en op een extra informatieavond voor bewoners en belangstellenden in het projectgebied. Ter ondersteuning zijn van deze [alternatieven](#) visualisaties en een virtual reality simulatie gemaakt. beide avonden konden bezoekers vragen stellen, de resultaten bestuderen en hun mening geven over de alternatieven of specifieke locaties van windturbines. Hieruit komt naar voren dat er verschillende meningen zijn over het VKA en dit afhankelijk is van het perspectief van de bezoeker.

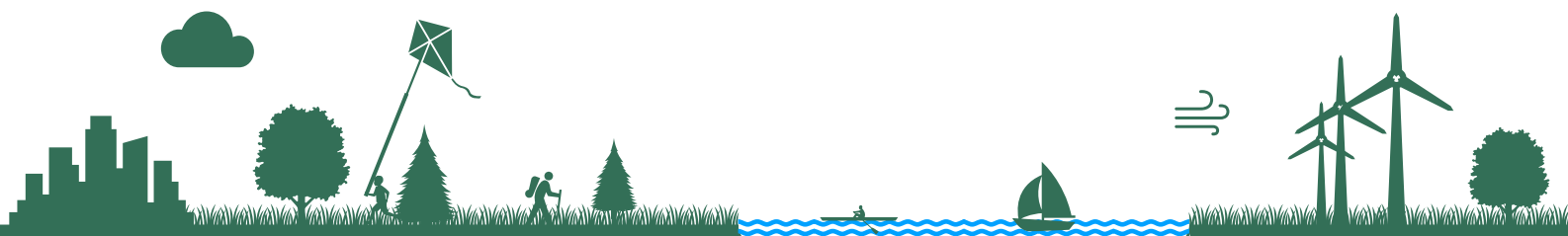
3. Onderbouwing voorlopig voorkeursalternatief (VKA)

De onderzoeksresultaten en de gesprekken hierover met bewoners, ondernemers, gemeente en buur gemeenten geven richting aan welke locaties en omvang van turbines haalbaar of het meest geschikt zijn.

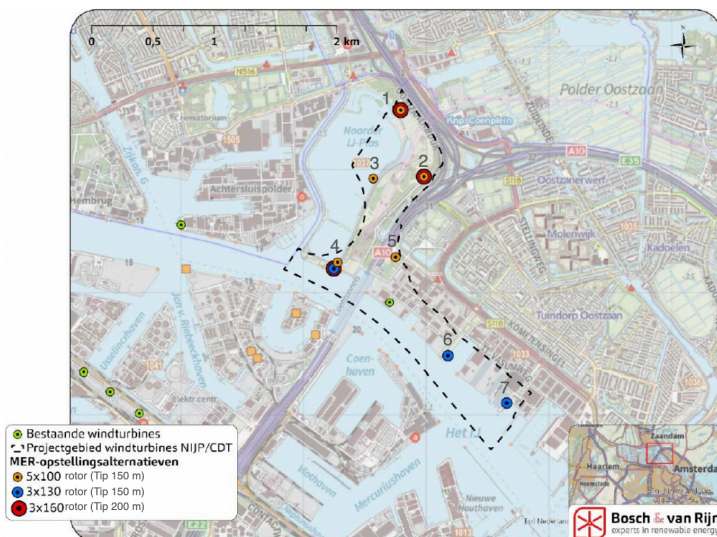
Uit de MER deelonderzoeken zijn een paar algemene conclusies te trekken, die een belangrijk rol in de afweging spelen;

- Er zijn verschillen tussen alternatieven te zien in aantallen bewoners die mogelijk gehinderd worden door geluid. Hinder door slagschaduw is voor een deel regelbaar door afspraken over stilstand te maken.
- Het aantal mogelijk gehinderde bewoners door (cumulatief) geluid, speelt een rol in de keuze i.v.m. gezondheid.
- Het aantal turbines heeft een groter effect op geluidsbelasting dan de hoogte en/of omvang (5x 'laag' heeft een groter effect op de geluidsbelasting dan 3x 'hoog')
- Toekomstige woningbouw in de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Landsmeer en Oostzaan is een groot maatschappelijk belang om rekening mee te houden.

Vooraf de conclusie dat vijf lage windturbines meer geluidsbelasting veroorzaken dan drie hoge windturbines, en het feit dat hogere windturbines bovendien veel meer duurzame energie produceren in vergelijking met de lagere variant, brengt ons op de voorkeur voor een alternatief met hogere windturbines; minder hinder en meer duurzame energieproductie.

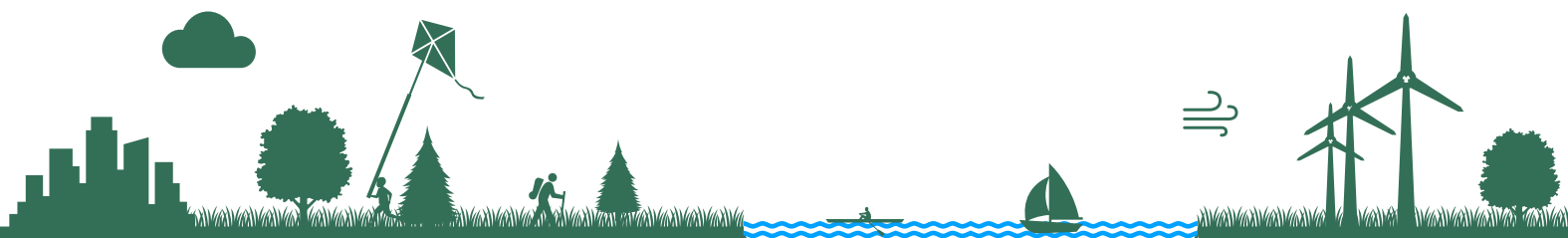
Afbeelding 1: Onderzochte locaties windturbines.

Uit de deelonderzoeken zijn ook conclusies ten aanzien van de *locaties* van de windturbines te trekken:

Tabel 1; Overzicht beoordeling en aandachtspunten per locatie.

Positie	Milieutechnische beoordeling	Aandachtspunten
WT 1	Milieutechnisch mogelijk. Geluid binnen de grenswaarde.	Zichtbaarheid vanaf Zijkanaal H weg en buurgemeenten, met afspraken over stilstand kan hinder door slagschaduw worden voorkomen.
WT 2	Milieutechnisch mogelijk. Geluid binnen de grenswaarde.	Zichtbaarheid vanaf Zijkanaal H weg en buurgemeenten, met afspraken over stilstand kan hinder door slagschaduw worden voorkomen.
WT 3	Milieutechnische uitdagingen. Geluid op de grenswaarde.	Zichtbaarheid vanaf Zijkanaal H weg en buurgemeenten, met afspraken over stilstand kan hinder door slagschaduw worden voorkomen. Niet realistisch vanwege te verwachten geluidhinder voor bewoners Zijkanaal H weg en omdat er een ecologisch nadelig effect is te verwachten voor smienten en meeuwen.
WT 4	Milieutechnisch mogelijk, vaarweg is aandachtspunt. Geluid binnen de grenswaarde.	Zichtbaarheid vanaf Zijkanaal H weg en buurgemeenten, met afspraken over stilstand kan hinder door slagschaduw worden voorkomen.
WT 5	Milieutechnisch mogelijk. Geluid op de grenswaarde.	Niet realistisch vanwege te verwachten geluidhinder voor bewoners aan de Dwerfplanetenbaan. Niet haalbaar vanwege grondeigendom RWS en gebruik voor andere doeleinden.
WT 6	Milieutechnisch mogelijk, vaarweg is aandachtspunt. Geluid binnen de grenswaarde.	Politieke afweging omdat deze positie in het plangebied ligt van woningbouw op Cornelis Douwesterrein.
WT 7	Milieutechnisch niet mogelijk i.v.m. externe veiligheid.	Niet haalbaar vanwege grondeigendom Damen en gebruik voor andere doeleinden.

De deelonderzoeken geven vooral informatie over de *milieutechnische* aspecten, andere punten die we bij de afweging betrekken zijn:

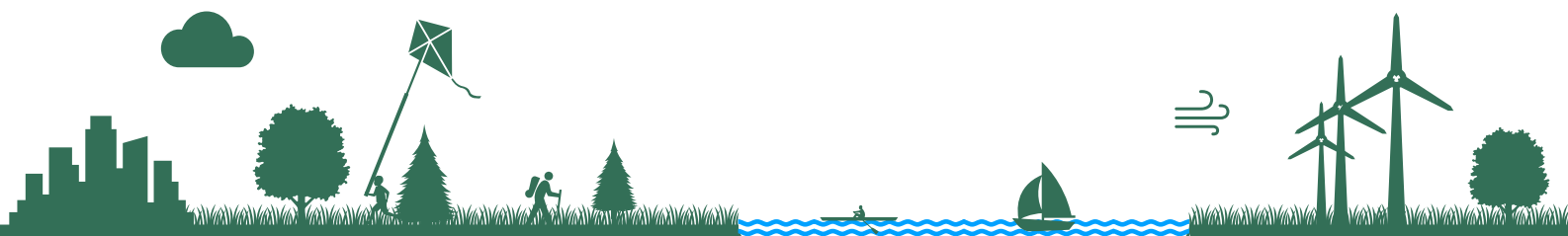
- Belangen van bewoners en omgeving
- Duurzame energie productie
- Financiële kaders van de business case

In de afweging tussen de posities in *Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein* en posities in het alternatief '*Lijn langs het water*' speelt vooral de toekomstige woningbouw in de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan een rol. In het alternatief '*Lijn langs het water*' is positie 7 niet realiseerbaar vanwege externe veiligheidsaspecten. Positie 6 valt binnen de grenzen van het plangebied van de woningbouw op het Cornelis Douwesterrein. Als er op deze positie een windturbine komt kunnen er aanzienlijk minder woningen worden gebouwd. De posities in het *Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein* liggen niet binnen de grenzen van een van de plangebieden voor woningbouw. Dit betekent dat windturbines op deze posities niet ten koste gaan van de aantallen woningen die kunnen worden gebouwd. Vanwege de zichtbaarheid en slagschaduw hebben de windturbines wel effect op de woningbouwplannen van Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan. Met afspraken over slagschaduw kunnen deze effecten worden gemitigeerd.

Als initiatiefnemer komen we uit op een voorlopige voorkeur voor het alternatief '*Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein: minder en hogere windturbines*'. Dit betekent dat het voorlopig voorkeursalternatief bestaat uit 3 turbines op posities 1, 2 en 4 met een tiphoogte van 200 meter en rotor 160 meter. Daarbij maken we de afweging dat we met minder (3) en hogere windturbines, in vergelijking met meer (5) lagere windturbines, minder hinder veroorzaken voor bewoners en de omgeving. We moeten hierbij nog wel een voorbehoud maken voor de uitkomst van een lopend TNO onderzoek en besluit van IL&T t.a.v. de vigerende hoogtebeperking, en de gesprekken met TenneT en RWS t.a.v. veiligheidscontouren voor hoogspanningsleidingen (positie 2) en vaarwegen (positie 4). De onderzochte windturbines met een hoogte van maximaal 150 meter zijn financieel niet haalbaar op basis van de uitgangspunten van de landelijke regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++).

4. Beperken hinder

De grootste zorgen van omwonenden betreffen mogelijke gezondheidseffecten ten gevolge van hinder. Uitgangspunt is om hinder zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken wanneer het toch voorkomt. Met het voorlopig voorkeursalternatief wordt voldaan aan de geluidscontouren 45 dB Lden o.b.v. [advies expertgroep](#). Voor de bewoners aan de Zijkanaal H-weg is hinder te verwachten ten gevolge van slagschaduw. Volgens de norm is het toelaatbaar om op woningen een aantal dagen per jaar (17) een aantal minuten (20) slagschaduw te hebben. Wij willen de hinder voor bewoners aan de Zijkanaal H-weg tot een minimum beperken. Daarom is ons voorstel om met een stilstandvoorziening turbines stil te zetten wanneer er sprake is van slagschaduw op de woningen van bewoners aan de Zijkanaal H-weg. Dit wordt ook wel de '*near to zero*' benadering genoemd. Met de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan gaan we in gesprek over hoe het effect van slagschaduw beperkt kan worden voor toekomstige bewoners als de woningbouwplannen worden gerealiseerd. Wij zijn bereid hier afspraken over vast te leggen met de gemeenten.

Ondanks technische maatregelen die we vooraf kunnen nemen met afspraken over slagschaduw en met het inkopen en inregelen van de windturbines, kan het zijn dat mensen toch hinder ervaren als de windturbines straks draaien. Wij willen een goede buur zijn en onderzoeken hoe we het beste met eventuele toekomstige klachten zullen omgaan door daarover afspraken te maken in de ontwikkelfase en toegankelijk te zijn voor bewoners in de bouwfase en de operationele fase.

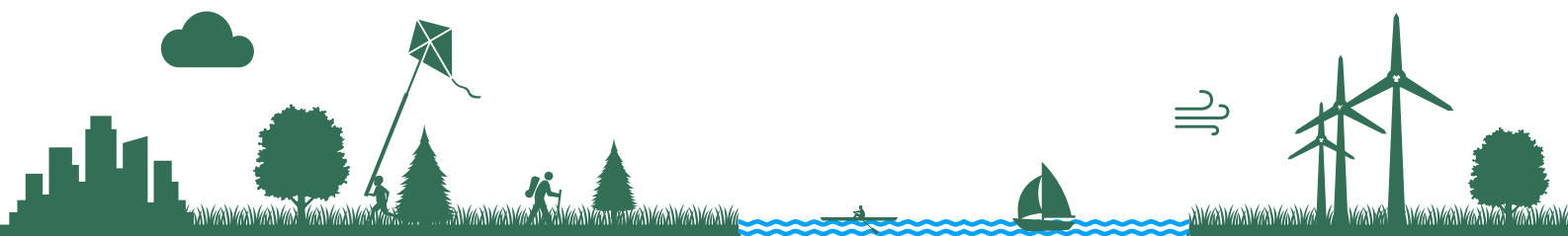
5. Mensen in de omgeving profiteren mee

Het coöperatieve model biedt mensen en organisaties de mogelijkheid om financieel te participeren en te profiteren. Maar geeft hen ook zeggenschap tijdens de beheersfase. Het hoogste orgaan van een coöperatie is de ledenvergadering (ALV). Coöperaties zijn democratisch georganiseerd wat betekent dat ieder lid 1 stem heeft. Anders dan bij aandeelhouders is de stemverhouding niet gekoppeld aan de hoogte van de financiële inbreng.

Mensen en organisaties uit de omgeving worden gevraagd om mee te investeren ter financiering van het project. De toekomstige windturbines worden gefinancierd met behulp van de inleg van de leden van de coöperaties en aangevuld met een lening bij een bank. De leden die hebben geïnvesteerd ontvangen over de ingelegde gelden een vergoeding/rendement.

Niet iedereen zal financieel kunnen of willen participeren. Ook zonder te investeren zijn er manieren waarop mensen en organisaties in de omgeving kunnen profiteren van het opwekken van windenergie. Tijdens de omgevingsberaden zijn we hierover in gesprek gegaan. Tot op heden is nog geen concrete voorkeur duidelijk geworden. Waar de coöperaties mee zijn gestart is het uitwerken van een pakket aan maatregelen voor de buurt. Dit omgevingspakket bestaat uit:

- (a) *Afnemen van de duurzaam opgewekte stroom tegen eerlijke tarieven.* We onderzoeken of en op welke manier dat kan. Maar ook voor welk tarief, en hoeveel voordeliger dat zou kunnen zijn dan de geldende marktprijzen. Ook onderzoeken we of het mogelijk is om hierbij voorrang te geven aan mensen en/of organisaties die dichterbij het windpark wonen of zijn gevestigd.
- (b) *Het versterken van de natuur en recreatie rondom de Noorder IJ-plas.* Via het participatieproces zijn verschillende issues aangekaart: aantasting van het leefomgeving van omwonenden, aantasting van recreatiegebied Noorder IJ-plas, de wens om een impuls geven aan de ecologie. Daarom willen we een impuls geven aan het gebied met een landschapsplan, inclusief ecologische maatregelen. Ons voorstel is om de gemeente Amsterdam te vragen om landschapsmaatregelen te financieren vanuit de jaarlijkse grondvergoeding en deze volledig ten goede te laten komen aan verbetering van het gebied. Het aantrekkelijker maken van het gebied is iets waar omwonenden en inwoners van buurgemeenten baat bij hebben. We willen dit in samenwerking met gemeente en buurgemeenten oppakken en uitwerken in een landschapsplan. Afhankelijk van de omvang van het landschapsplan is ook co-financieren mogelijk.
- (c) *Het opzetten van een omgevingsfonds of omwonenden regeling.* Wanneer er windenergie wordt opgewekt, komt er jaarlijks een bedrag beschikbaar waarmee een omgevingsfonds of omwonenden regeling wordt gefinancierd. De hoogte van het bedrag is gekoppeld aan de stroomproductie. Wij hebben hiervoor € 0,50 per MWh gereserveerd in de businesscase, conform de Gedragscode Acceptatie & Participatie

Windenergie op Land van NWEA. Daarnaast staan we er voor open om bij goede resultaten van het windpark het fonds aan te vullen met een deel van de winst. Een omgevingsfonds kan breed worden ingevuld en bijvoorbeeld ten goede komen van gewenste voorzieningen in het gebied. Een omwonenden regeling is juist exclusief voor inwoners die het meest dichtbij het windpark wonen. We onderzoeken welke behoefte er bij bewoners is en op welke manier daar met een omgevingsfonds of omwonenden regeling het beste bij aangesloten kan worden. Als er gekozen wordt voor een omgevingsfonds zorgen we voor een bestuur van het fonds waarbij de zeggenschap bij bewoners komt te liggen.

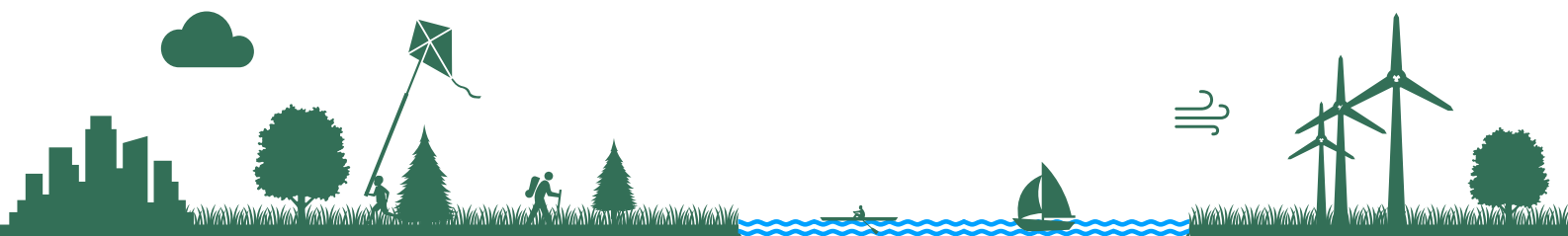
(d) *Participeren, bijvoorbeeld via het lidmaatschap* van een van de deelnemende coöperaties. Ter financiering van het windpark kunnen de leden van de energiecoöperaties geld inbrengen. Over hun inleg ontvangen leden een vergoeding in de vorm van rente. Het zal u niet zijn ontgaan dat verschillende producenten van duurzame energie op dit moment hoge winsten halen. Meestal profiteren investeerders daarvan. Wij zijn voornemens om een maximaal te behalen rendement vast te stellen. Blijft na uitkering van de rente extra winst over, dan beslissen de leden hoe die wordt besteedt. Bij andere coöperaties zien we momenteel dat het wordt teruggeven aan leden en/of mensen in de omgeving die door de sterk gestegen energieprijzen moeite hebben het hoofd boven water te houden. Energiecoöperaties hebben een open lidmaatschap wat betekent dat iedereen lid kan worden, dus ook als je in een van de buurgemeenten woont. Leden kunnen ook bedrijven zijn die in de omgeving zijn gevestigd, zij kunnen lid worden en financieel participeren via NDSM energie.

De coöperaties gaan graag in gesprek met bewoners over uitwerking en verwelkomen extra ideeën. De financiële middelen worden beperkt door de kaders van de business case en de financierbaarheid van het project. Iedere keuze heeft invloed op de andere opties. Alle kosten moeten uit de opbrengsten van het project komen, het zijn communicerende vaten.

6. Randvoorwaarden en uitgangspunten

Onze ambitie is om met deze coöperatieve ontwikkeling van windturbines zoveel mogelijk duurzame energie te produceren, de eventuele hinder te beperken tot een aanvaardbaar niveau en de opbrengsten van de windturbines zoveel mogelijk in te zetten voor de omgeving. Om dit te kunnen realiseren zijn de energiecoöperaties bereid om de nodige financiële risico's te nemen. Naar onze leden toe kunnen we dit alleen verantwoord als we deze risico's inzichtelijk en beheersbaar maken. Hiertoe werken we graag voor vergunning-aanvraag afspraken en randvoorwaarden uit met betrokken overheden, in ieder geval over de volgende onderwerpen:

- Grondovereenkomst en grondprijs per opgewekt MWh en besteding daarvan;
- Ruimtelijke procedure en doorlooptijd;
- Looptijd van de vergunning;
- Hoogte en betaalmoment leges Omgevingsdienst;
- Planchadoovereenkomst;
- Anterieure overeenkomst;
- Gevolgen voor de business case van bovenwettelijke stilstand voor beperken van slagschaduw voor toekomstige woningbouw.

NDSM
ENERGIE

Graag horen we of u achter ons voorstel staat voor het voorlopig voorkeursalternatief en we gaan graag met u in gesprek over de punten hierboven genoemd onder 'randvoorwaarden en uitgangspunten'.

Met vriendelijke groet,

Tineke de Vries, Frank Boon en Marco Spaans,

namens de besturen van de energie coöperaties deelnemend in WOAN b.v. (De Windvogel, Amsterdam Energie, Zuiderlicht, Onze Amsterdam Noord Energie, NDSM Energie.)

